

Eduskunnan hallintovaliokunta 13.9.2022

Kirjallinen asiantuntijalausunto

Ylijohtaja Pentti Lähteenoja, maa- ja metsätalousministeriö

Asia: HE 73/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista annetun lain ja julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Vanha asetus virastojen aukiolosta ei vastaa nykyisen perustuslain mukaisia lainsäädännön vaatimuksia. Aika on myös käytännössä ajanut vanhasta sääntelystä ohi ja se on menettänyt merkityksensä. Sähköinen asiointi on monissa valtion palveluissa pääsääntöinen palvelukanava ja sähköinen asiointi lisääntyy koko ajan. Sähköisessä asiointissa olennaista on palvelujen saatavuus, käytettävyys ja tietoturva. Lähtökohtana on, että sähköiset palvelut ovat käytettävissä koko ajan. Automaattisen päätöksenteon myötä sähköisessä asiointissa ei ole kysymys enää pelkästään asian vireille saamisesta. Palveluprosessit muuttuvat vähitellen ajasta ja paikasta riippumattomaksi. Tärkeää on, että palvelut muotoillaan asiakkaiden tarpeista lähtien toimiviksi ja helppokäyttöisiksi. Palvelujen tuottamisessa tarvittavien tietoaineistojen välillä pitää olla toimivat rajapinnat hallinnonalojen välisistä rajoista riippumatta.

Maa- ja metsätalousministeriö pitää valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista annettuun lakiin esitettyjä muutoksia lähtökohtaisesti hyvinä ja yhteensopivina muihin käynnissä oleviin muutoksiin valtion palveluiden ja toimintojen sijoittamisessa. Palveluiden saatavuus perustuisi jatkossa asiakkaiden virastokohtaisiin palvelutarpeisiin eikä johonkin täsmälliseen kellonaikaan. Aukioloajan vähimmäismääristä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksessa. Asetustasoinen sääntely tarjoaa lakitasoa joustavamman vaihtoehdon sääntelyn tarkistamiseen sen mukaan kuin asiakkaiden palvelutarpeet kehittyvät. Todennäköistä on, että tarve aiempaa joustavampaan valtion palvelujen tarjontaan tulee jatkossa entisestään kasvamaan. Lakitasoiset säännösluonnokset ovat maa- ja metsätalousministeriön mielestä selkeitä ja hyvin muotoiltuja.

Asiakkaiden palvelutarpeiden rinnalla toisena huomioon otettavana tekijänä asiaan vaikuttaa tarve tehostaa valtion palvelujen tuottamista. Muun muassa yleinen kustannuskehitys aiheuttaa merkittäviä tehostamistarpeita valtion palvelujen tuottamiseen.

Julkisen hallinnon yhteispalvelusta annettuun lakiin esitetään muutoksia hyvinvointialueiden perustamiseen liittyen. Maa- ja metsätalousministeriö pitää esitettyjä muutoksia tarpeellisina.